

แบบแผนการย้ายถิ่นภายในประเทศของผู้สูงอายุไทย
ในปีพ.ศ.2543

ดวงตา พิณิจธรรม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยประชากรและสังคม)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2556

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

แบบแผนการย้ายถิ่นภายในประเทศของผู้สูงอายุไทยในปี พ.ศ.2543

INTERNAL MIGRATION PATTERNS OF THAI ELDERLY IN 2000.

ดวงดา พิณจิธรรม 5136091 PRPR/M

ศศ.ม. (วิจัยประชากรและสังคม)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: วาทีณี บุญชะลิกย์, Ph.D., สวรัย บุญฆมานนท์, Ph.D.

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบอายุของการย้ายถิ่นภายในประเทศของผู้สูงอายุเมื่อจำแนกตามลักษณะทางประชากร ระยะทาง และตามพื้นที่ต่างๆ ของประเทศ และศึกษาทิศทางการย้ายถิ่น รวมทั้งอัตราการย้ายถิ่นสุทธิของแต่ละพื้นที่ที่ศึกษา โดยใช้ข้อมูลร้อยละ 1 ของสำมะโนประชากรและเคหะ ปีพ.ศ.2543 หน่วยในการวิเคราะห์คือผู้ย้ายถิ่นที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 108,143 คน โดยการถ่วงน้ำหนักข้อมูล (weights) ใช้มาตรวัดทางประชากรศาสตร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่อัตราการย้ายถิ่นและร้อยละของจำนวนผู้ย้ายถิ่น

ผลการศึกษา พบว่าอัตราการย้ายถิ่นภายในประเทศของผู้สูงอายุไม่เปลี่ยนแปลงไปมากนักในแต่ละกลุ่มอายุ และอัตราการย้ายถิ่นอยู่ในระดับต่ำ ผู้สูงอายุเพศชายมีอัตราการย้ายถิ่นสูงกว่าเพศหญิงในทุกกลุ่มอายุ ผู้สูงอายุที่สมรสแล้ว และที่เป็นหม้ายมีอัตราการย้ายถิ่นระดับต่ำกว่าผู้ย้ายถิ่นสูงอายุในสถานภาพสมรสแบบอื่นๆ อัตราการย้ายถิ่นระยะทางไกล (ภายในจังหวัด) มีแนวโน้มสูงขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น และอัตราการย้ายถิ่นระยะทางไกล (ระหว่างภาค) มีแนวโน้มลดลงเมื่ออายุมากขึ้น กระแสการย้ายถิ่นจากเขตชนบทสู่เขตชนบท เขตเมืองมีอัตราการย้ายถิ่นเข้าสู่สูงที่สุดกว่าเขตชนบทในทุกกลุ่มอายุ กระแสการย้ายถิ่นระหว่างภาคอยู่ระหว่างกรุงเทพฯ และภาคกลาง กรุงเทพฯ มีอัตราการย้ายถิ่นออกสุทธิสู่ภาคกลาง โดยพบมากในกลุ่มผู้สูงอายุวัยต้น ภาคกลางมีอัตราการย้ายถิ่นเข้าสู่สูงในกลุ่มผู้สูงอายุวัยต้น ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้มีแบบแผนการย้ายถิ่นไม่แตกต่างกันมากนัก และระดับการย้ายถิ่นไม่เปลี่ยนแปลงไปมากนักในแต่ละกลุ่มอายุ

จากผลการศึกษา แบบแผนการย้ายถิ่นของผู้สูงอายุไทยมีลักษณะคล้ายคลึงกับแบบแผนการย้ายถิ่นของผู้สูงอายุในกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา ยังไม่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และมีสังคมวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน โดยสอดคล้องกับแนวคิด Zelinsky's Mobility Transition Model และแตกต่างจากแนวคิด The Life Course Model เพราะความแตกต่างจากสภาพเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ : แบบแผนการย้ายถิ่น/ ผู้สูงอายุ / สำมะโนประชากร

INTERNAL MIGRATION PATTERN OF THAI ELDERLY IN 2000.

DUANGTA PINITUM 5136091 PRPR/M

M.A. (POPULATION AND SOCIAL RESEARCH)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: WATHINEE BUNCHALAKSRI, Ph.D.,
SAWARAI BUNYAMANON, Ph.D.

ABSTRACT

This study aimed to examine the age pattern of Thai elderly internal migration. Classification was of demographic characteristics of the migrants, distance, and the different areas of the country in order to study the direction of migration, including net migration rate for each area of the study. Using 1 percent of the population and housing census, the year 2000. The unit of analysis was migrants aged 60 years and over ; 108,143 people by the weighted information (weights) measures for demographic analysis, migration rates, and the percentage of the number of migrants.

The results showed that the rate of internal migration of the elderly does not change much in each age group. The migration rate is low. Elderly males have higher migration rates than females in all age groups. Elderly married and divorced have a migration rate significantly lower than those of other marital statuses. Elderly migration within the province tends to increase with age, and the rate of between region migrations tends to decrease with age. Migration flows from rural to rural areas. Townships have a net in migration rate that is higher than rural areas in all age groups. Migration flows between Bangkok and the Central region, between the rates of net out-migration to the region, which is more common among the group of 60 - 69 year olds. The Northern, Northeastern and Southern patterns of migration do not differ much. In addition, the migration does not change much in each age group.

The results show many similarities to the pattern of migration of the elderly in developing countries, which have not entered the aging society. Those are social and cultural similarities, consistent with the concept of Zelinsky's Mobility Transition Model, and The Life - Course Model differs from the concept because of the differences in economic conditions and social environment.

KEY WORDS : MIGRATION PATTERN / ELDERLY/ POPULATION AND HOUSING CENSUS

108 pages